

HOMILIE VIJFTIENDE ZONDAG DOOR HET JAAR C ZA 13 / ZO 14 JULI 2019

Om iets te verduidelijken zoeken wij steeds naar voorbeelden. Praktijkvoorbeelden zijn zeer gewild. Vaak willen we de proef op de som nemen en maken we van een project eerst een 'pilotproject' zoals het tegenwoordig genoemd wordt. Bovendien, theorieën hebben we genoeg. Papier is ook nog geduldig. Maar wat betekent iets concreet? Wat betekent naastenliefde concreet voor mij? Wat staat mij te doen?

Deze vragen krijgt Jezus voorgelegd door een wetsgeleerde die Jezus op de proef wilde stellen. Wetsgeleerden, de naam zegt het al, zijn thuis in de Joodse wetten, regels en voorschriften. Ze zien op de naleving toe. Maar ze weten ook dat er belangrijke regels zijn en dat andere voorschriften wel nuttig zijn maar niet het zielenheil in gevaar brengen. Vandaar de vraag aan Jezus: "Meester, wat moet ik doen om het eeuwig leven te verwerven?" Voor Jezus is het naar de bekende weg vragen. Daarom kaatst Jezus de bal terug: "Wat staat er geschreven in de wet? Wat leest ge daar?" Hij gaf ten antwoord: "Gij zult de Heer uw God beminnen met geheel uw hart en met geheel uw ziel; met al uw krachten en geheel uw verstand; en uw naaste gelijk uzelf." Waarop Jezus hem zegt: "Uw antwoord is juist, doe dat en ge zult leven." Maar de man voelt aan, dat hij domme vragen heeft gesteld en om zich goed te praten stelt hij de vraag: En wie is dan mijn naaste die ik moet liefhebben? Men deze vraag, geeft hij Jezus een voorzet om de parabel van de barmhartige Samaritaan te vertellen.

Jezus komt dus niet met een theorie om antwoord te geven op de vraag van de wetsgeleerde. Hij komt met een praktijkvoorbeeld. Hij geeft aan de zorg voor de naaste een gezicht. Gezichten geven aan de verschillende vormen van liefde, dat is zoals Jezus verheldert, wat ons te doen staat.

Zo geeft Hij de ene keer de zorgende liefde het gezicht van de goede herder die zijn kudde goed verzorgt en beschermt. Vandaag geeft Jezus een gezicht aan de barmhartige liefde door ons de parabel te vertellen van de barmhartige Samaritaan. Het is een verhaal, dat vaak met een zeker leedvermaak wordt beluisterd. Maar wie goed toehoort, merkt dat Jezus een kritische parabel vertelt. Eigenlijk is er niemand echt blij met het antwoord. De priesters niet, de levieten niet maar ook de doorsnee joden niet. Ieder kan zich deze parabel opsnuiven, zoals we dat noemen.

Jezus vertelt de parabel aan een wetsgeleerde, die precies weet, hoe de joodse regels zijn. Zeker de priesters en de levieten moesten volgens de Joodse reinheidsvoorschriften hun taken in de tempel vervullen. Om zich niet onrein te maken liepen ze in een boog om de gewonde en bewusteloze man heen. Ze willen zich niet onrein maken. Dus nu even niet. Maar voor Jezus kunnen er situaties zijn, dat de nood de wetten breekt. Regeltjes staan dus niet boven mensen.

De parabel krijgt tenslotte voor de wetsgeleerde een onprettige wending, want een vreemdeling, nog wel een gehate Samaritaan wordt ten voorbeeld gesteld. Samaritanen horen immers niet tot de ware leden van het uitverkoren volk van God. Het zijn afvalligen, vergelijkbaar met ongelovige heidenen of vreemdelingen. Tegenover hen had men toch geen verplichtingen, vond men. Maar juist die Samaritaan stapte over alle beledigingen en nare ervaringen met de joden heen en bekommert zich over de man die langs de weg ligt. Zijn zorg is bovendien niet mondjesmaat. Hij levert het slachtoffer niet af bij een herberg om daarna zich weer uit de voeten te maken, nee, hij gaat zich verantwoordelijk voelen voor dit slachtoffer van het roversgeweld: **De volgende morgen haalde hij twee denariën te voorschijn, gaf ze aan de waard en zei: "zorg voor hem, en wat ge**

meer mocht besteden, zal ik u bij mijn terugkomst vergoeden.”

De parabel van de barmhartige Samaritaan is een oud verhaal, misschien een versleten verhaal, maar er is niet veel veranderd in onze wereld.

Wie beschouwen wij als onze naaste? Zoeken ook wij vaak niet, net als de joden, zelf de mensen uit, voor wie wij de naaste willen zijn?

Wie is mijn naaste? Deze vraag blijft klinken. Als wij deze vraag nu aan Jezus zouden voorleggen, dan zou Jezus waarschijnlijk ook ons een verhaal vertellen, dat ons zou doen blozen. Want voor de christen is de naaste iedereen, ongeacht afkomst, status, taal, achtergrond.

In de parabel komt de barmhartigheid uit onverwachte hoek. De barmhartigheid draagt het gezicht van een vreemdeling die er niet bij mag horen maar die voor ons de naaste wil zijn. Die barmhartige vreemdeling leert ons elkaar als mensen te beschouwen en te behandelen en over liefdeloze regels en vooroordelen heen te stappen. Amen.